

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

Regvla I. Beneficium Ecclesiasticum non potest licitè sine Canonica institutione obtineri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

gali, c. Nullus 5. de Jurejurando, & violata vindicatur c. Gravem cit. Aliquando verò strictè: quò modò sumpti Homagii nomine venit juramentum, quò alicui tanquam territorii domino spondetur subjectio; ut, qui jurat, ei, cui jurat, tanquam vasallus & quasi homo ipsius obligetur ad certas operas & obsequia temporalia; Homagium enim sic dicitur quasi hominis ligium sit; cum eum liget & obliget illi, cui præstatur, Glossa in Clement. 2. de Re judic. ubi Panormit. n. 6. Speculat. Tit. de Feudis §. 2. n. 4. & Suarez Lib. 1. de Jurament. cap. 13. n. 34.

3 Planus nunc & c. Gravem cit. decisioni minimè contrarius Regulæ sensus est, A clerico pro beneficio, istius collatione, nominatione, presentatione exigi homagium propriè dictum; itaque beneficium ejusque collatio &c. commodò & obligatione temporali compensari non potest; quòd utique indignum, à Romana Ecclesia consuetudine & sacrarum rerum conditione alienum ac Simoniacum sit, pro spirituali eive annexo, ut beneficium Ecclesiasticum de eoque provisio sunt, temporale sive munus ab obsequio, cujus rationem ea obligatio habet, exhiberi. Quæ ratio cum hujusmodi Homagium à collatoribus ac patronis, tam Ecclesiasticis quam Secularibus, exigi non posse, evincat, meritò, sicut his, c. Cum essent 12. sic illis præstitum, c. Ex diligentibus 17. de Simonia reprobatur: quamvis Prælati jurisdictionem in certi territorii clericum ac populum obtinentibus à clericis beneficia recipientibus præstari valeat Homagium minùs propriè dictum, quò illis reverentia, obedientia, & fidelitas, juramento mediante, promittatur, c. Gravem cit. c. Nullus 5. de Jurejurando.

Neque huic Regulæ sensui & cum c. Gravem cit. conciliationi adversatur; quòd in sua consecratione Episcopi Papæ

inter cætera jurati promittant, se legatos Apostolicos honorificè tractaturos, & in suis necessitatibus adjuturos, c. Ego N. 4. de Jurejurando: quæ temporalium exhibitione implentur; quia, cum ad hæc legatis Papæ exhibenda Ecclesiarum Prælati Jure obligati sint, ea solum Episcopi promittunt, quæ aliunde debita & Jure insunt: ea autem, quæ sic insunt, in juramento exprimi à recipiente spiritua- lia sine labe Simonia possunt, c. Significasti 4. de Elect. ubi Glossa V. Conditione, Barbosa n. 2. & alii relati supra Tit. 3. n. 27.

ARTICULUS III.

De Regulis Juris Libri Decretalium VI.

REGULA I.

Beneficium Ecclesiasticum non potest licitè sine Canonica Institutione obtineri,

SUMMARIUM.

1. Quid beneficii Ecclesiastici:
2. Quid Institutionis,
3. Et Canonica nomine intelligatur.
4. Sensus Regula, hujusmodi institutionem exigentis,
5. Et alios beneficia acquirendi modos,
6. Atque ipsam etiam prescriptionem excludentis.
7. Verius clerico ista.
8. Et communis error circa institutionem suffragatur.

Beneficium Ecclesiasticum hinc sumitur propriè pro Perpetuo jure percipiendi fructus seu redditus temporales, ratione officii Spiritua-

Spiritualis, Ecclesiasticâ autoritate confituro & declarato *Lib. 3. tit. 5. à n. 1.* Cujusmodi jura sunt Episcopatus, Abbatia, Prapostura, Decanatus, Perforatus, Parochia, Vicaria perpetua, Canonicatus, Capellanâ &c. quæ in titulum perpetuum conferuntur.

2. Institutionis nomine veniunt quicunque modi, quibus ejusmodi jura seu beneficia in titulum perpetuum obtinentur: videlicet Electionis confirmatio, Postulationis admissio, provisio Apostolica, Prælati inferioris libera collatio, præviâ nominatione vel præsentatione facta institutio, juxta dicta *Lib. 3. tit. 7. n. 1.* quam jam factam excipit Investitura sive inductio in actualem possessionem, quâ clericus consequitur actualem beneficii administrationem: uti &, si beneficium ex minoribus curatis sit, concessio curæ animarum, quæ institutio Authorizabilis nuncupatur, ut dictum *cit. Tit. 7. à n. 29. & 38. & ad hanc Reg. notant Decius n. 5. Peckius n. 2. & Streinius n. 2.*

3. Canonica autem dicitur institutio quæcunque, facta secundum SS. Canonum præscriptum: sicut legitimum dicitur, quod legibus est conforme. Sacris autem canonibus ad institutionem requisita à *Glossa in Reg. cit. V. Obineri, Anchorano n. 2. & Peckio n. 6.* ad quatuor capita reducuntur. Primum est; ut institutus habeat instituendi jus seu potestatem: quâ sine privilegio Apostolico laicus caret *c. 1. pr. de Procurat. in 6.* eâque potestas non sit impedita excommunicatione, suspensione ab officio &c. *arg. c. Conquerente 16. de Offic. Ord. & c. No. vii 4. de lis, que à Prælat.* Alterum; ut instituendus beneficii & institutionis in eo sit capax: propter cujus capacitatis defectum laici conjugati, non habentis debitam ætatem aut aliam qualitatem,

communi vel speciali Jure requisitam, in beneficio institutio Canonica non est, *c. In Ecclesia 2. de Institut. c. 1. de Cleric. conjug. c. Si eo tempore 9. de Rescript. in 6. &c.* Tertium; ut beneficium actu vacet; cum in viventis beneficio, non dimisso nec amisso, institui Jure nemo possit, *c. 1. c. Nulla 2. &c. de Concess. Præb. non vac.* Quartum; ut observetur forma sive solemnitates, quas institutionis modus communi vel speciali Jure requirit.

4. Quare præsentis Regulæ sensus unanimi DD. calculo approbatus est, Beneficium Ecclesiasticum licite honesteque obtineri non potest: nisi actu vacans, ab habente potestatem, clerico ejus capaci, aliquò ex relatis Jurisque Ecclesiasticò præscriptis modis & cum debita solemnitate tribuatur; ut Canonica institutio quasi officium sit, per quod solum ad Ecclesias & Ecclesiastica beneficia accessus & ingressus patet; ac proinde, qui per id non intrat, sed aliunde ascendit, fur & latro quodammodo reputatur, ut in *Reg. cit.* notant Joann. Monach. Vivianus. & alii. Unde

5. Inferunt DD. primò, beneficium Ecclesiasticum licite non obtineri unius cessione vel cum alio permutatione, propriâ ipsorum beneficiatorum autoritate attentatis, *c. Admonet 4. de Renunciat. & c. Quæstion 5. de Res. permu.* Transactione propriè dictâ sive onerosâ aliâve pactione, *c. Constitutus 4. c. Super eo 7. de Transact. & c. fin. de Pænis*, quibus textibus eæ tanquam Simoniacæ reprobantur: sententiâ judicis lapsique fatalium Apellationis; quia illa in Ecclesiæ præjudicium & quoad eum, pro quo, lata est, non transit in rem judicatam, *arg. c. Constitutus 46. de Appellat.* ut in *c. Cum dilectus 32. de Elect.* notant Laiman. n. 2. Gonzalez n. 5, & *Lib. 2. tit. 27. n.*

27. n. 77. est dictum; alióve modò à Jure reprobato.

6. Inferunt secundo, institutionem in beneficio ex quocunque defectu vitiosam nullò posteriori & à Canonica institutione diverso remediò corrigi & convalescere: neque etiam juvari præscriptione; ut quocunque temporis spatio beneficium sine Canonica institutione obtentum bonà fide retineatur & administretur, nunquam ejus titulus & proprietas acquiratur. Ita cum Beroio in *c. Cura* 11. de *Jure patronat. n. 11.* Balbo de *Prescript. p. 1. pr. p. 5. n. 8.* Covarruv. in *Reg. Possessor. p. 2. §. 10. n. 9.* & aliis, quos refert Barbosa ad *banc Reg. n. 6.* Ratione ferè unicà, sed in speciem solidà moventur; quòd sine possessione præscriptio non procedat, *l. Sine possessione 25. ff. de Acquir. poss.* eique consona *Reg. 3. in 6.* Beneficium autem Ecclesiasticum sine Canonica institutione nequeat possideri; cum ejus possessio involvat titulum & Canonicam institutionem, sine qua nequit obtineri. Cui rationi non leve pondus inde accedit; quòd beneficium canonicè non obtenti possessioni resistat *Jus. Reg. cit. V. Non potest*, quòd Juris resistentiam denotari, ajunt: ubi autem Jus resistit, Juridica possessio non datur, *l. Qui universas 30. §. 1. V. Namque, ff. de Acquir. posses.*

7. Sed ratio hæc ejus roboris & efficaciam non est; ut recessum persuadeat à doctrina tradita *Lib. 2. tit. 26. cujus n. 113.* secutus sum complures magni nominis DD. qui beneficia, generali & Juris Corpore clausà reservatione non affecta, bonaque fide & cum titulo colorato triennio pacificè possessa, vigore *Regule 33. Cancellaria Apostolica* præscribi defendunt; ut, illas à conscientia, valeant retineri. Pro quorum Opinione facit; quòd beneficium sine Canonica institutione saltem

illicitè obtineri; ac proinde possideri posse, arg. à contrario ductò ex proposita Regule verbo *Licitè* desumatur, ut cum Panormit. in *c. In literis 5. de Restitut. spoliat. n. 21.* observat ipse Barbosa in *Reg. cit. n. 4.* Neque id malè; cum clericus beneficium spoliatus, ante omnem tituli probationem & cognitionem de eo, restituendus sit, *c. In literis cit. §. c. Conquerente 7. de Restitut. spoliat.* Sic autem restituendus non esset, si beneficium sine Canonica institutione non posset possideri; quia de possessione, cujus præviam cognitionem ac probationem spoliati restitutio requirit, *c. Consultationibus 10. junctà Glòsà V. Possessionem, de Offic. deleg.* constare non posset, nisi constaret de titulo, quem ea involvit.

Neque, possessioni titulo non munita Jus resistere, rectè arguitur ex *V. Non potest*, cum; quia hæc verba solum licite, non etiam illicitè beneficii obtentioni & hanc secuta possessioni resistunt, ut hac in re contrarius Barbosa *cit. n. 4.* advertit: tum verò; quia hæc verba sunt Juris Regule, quæ Jus ipsa non facit, sed antè constitutum supponit, ut *ad hanc Rubr. pr. n. 8.* est dictum: Jus autem si ve canon, qui bonæ fidei possessioni titulo destituta resistat, aliud non extat, neque ab adversa parte allegatur. Quare proposita Regula admittit exceptionem: nisi beneficium pacificè bonaque fide triennio vel longiori tempore sit possessum. Plura de hac re *cit. n. 113.*

Inferunt tertio, retineri non posse beneficium obtentum ab eo, qui verus ejus collator, cum non esset, communi errore existimabatur; quòd *l. Barbarius 3. ff. de Offic. Prætor. §. Veruntamen post can. Infamis 3. q. 7.* decisio seu dispositio in spiritualibus hisque annexis, ut est beneficium Ecclesiasticum, non procedat. Ita Strein, ad *banc Reg. n. 5.*

A a a

§. Quare.

§. *Quare*. Verùm; quia propter utilitatem publicam, errore communi interveniente, sicut secularis à Republica, sic etiam spiritualis jurisdictionis ac potestatis defectum ab Ecclesia suppleri, concessum jam est *cit. Lib. 2. tit. 1. à n. 82.* quò minus beneficium à tali collatore obtentum, detectò errore, retineri salvà conscientia valeat, illius defectus publicè ignoratus impedire non potest.

REGULA II.

Possessor mala Fidei ullò tempore non prescribit.

SUMMARIUM.

1. *Qua fides bona malæ sit.*
2. *Bona exigitur toto tempore Prescriptionis,*
3. *Quancunque ea temporis sit.*

I. **B**ona fides est illa conscientia circa possessionem rei alienæ; quòd possessor prudenter judicet, eam esse suam, aut saltem nesciat esse alienam, *can. Si virgo, 34. g. 1.* Unde malæ fidei possessor est, cujus conscientia circa alienæ rei possessionem læsa est; quòd sciat vel judicet, eam non esse suam, sed alienam, juxta illud Apostoli: *Quod non est ex fide, sive contra conscientiam, peccatum est, Roman. cap. 14. v. 23. c. fin. de Prescript. & pronuntiarum Gratiani, Omne, quod contra conscientiam sit, adificat ad gehennam, post can. Omnes 14. §. Ex bis, 28. g. 1. Laiman. Lib. 3. Tract. 1. cap. 8. n. 10. & Pirrhing ad Rubr. de Prescript. n. 45.*

Porro præsentis & celeberrimæ Regulæ sensus geminus, & Ecclesiastico Divinòque Juri rationique uterque consen-

taneus est.

Unus, *Possessor aliene rei ejus prescriptionem non perficit: nisi totò tempore, legibus aut sacris canonibus definitò, prudenter existimet, eam esse suam aded; ut, si v. g. decennii, quò prædium alienum cum titulo colorato possidet, aliquà & quacunque temporis parte id alienum esse sciat, prescriptio interruptur, & decennii lapsu non compleatur, ex decreto Concilii Lateranensis dilertè exigentis, Ut, qui prescribit, in nulla temporis parte conscientiam habeat rei alienæ, c. fin. cit.* quà utique saluberrimà sanctione correctum est Jus Civile, bonam fidem solò possessionis initio exponens, *l. Unica C. de Usucap. transform. & §. Diutina 12. Instit. de Usucap.* Neque id immeritò, cum; quòd *Sic generaliter omni Constitutioni atque Consuetudini derogandum, qua absque mortali peccato non potest observari, c. fin. cit.* tum verò; quòd leges illæ Civiles in animarum perniciem nutriant peccata, homines spe lucri sive domini rerum mala fide possessorum cum tempore consequendi, alliciendò ad ejusmodi cum peccato conjunctæ possessionis continuationem, Vivianus in *Reg. cit. & in c. fin. cit. Barbosa n. 4. & Gonzalez n. 15.*

Alter Regulæ sensus est, *Possessor mala fidei, & rem, quam possidet, alienam esse sciens, eam nullò, hoc est, neque ordinariò decem aut viginti, neque extraordinariò triginta, quadraginta, sexaginta, vel centum annorum, neque etiam immemoriali tempore prescribit, ex Constitutione Alexandri III. c. Vigilanti §. de Prescript. relata; Quoniam, ut ait, nulla antiqua dierù possessio juvat aliquem mala fidei possessorem: & ex Synodali judicio memorati Concilii generalis c. fin. cit. definitis; ut Nulla, quancunque temporis valeat absque bona fide prescriptio,*

am Ca-